

IV. ULUSLARARASI HİSARLI AHMET SEMPOZYUMU

“Kütahya Güzel Sanatlar Derneği”

6-7-8 Haziran 2013

“Müzik Nereye Gidiyor?”

SEMPOZYUM TAM METİN KİTABI

Yayına Hazırlayan

Yrd. Doç. Çağhan ADAR

Kapak Tasarım

Ekspres Matbaası

Ekspres Gazetecilik ve Mad. Ltd. Şti

Menderes Bul. Ata Apt. Zemin Kat

Kütahya

ARG Matbaacılık

Tel.: 0 272 212 23 63 Afyonkarahisar

Eylül 2013

Sempozyumun Amaç ve Kapsamı

MÜZİK NEREYE GİDİYOR?

20.Yüzyılın ilk çeyreğinde Debussy, Stravivsky ve Schönberg'in yapıtlarını dinleyen insanların ilk tepkileri müziğin bittiği ve yüzlerce yıllık birikimin yerini kakofoni ve karmaşanın aldığı yönündeydi. Aslında sözü edilen “yeni müziğin” 1300’lerin *Ars Nova* ya da 1600’lerin *Nuove Musiche*’sinden bir farkı olmaması gerekiyordu; adı geçen bu besteciler tıpkı Palestrina ya da Beethoven gibi doğmaları gerektiği zamanda dünyaya gelmişlerdi ve doğal olarak müzikleri de yaşadıkları anı yansıtmaktaydı. Webern, yeni müziğin ne olduğunu soranlara müziğin asırlar boyu gelişimini incelemelerini ve bunu yaparlarsa yeni müziğin ne olduğunu anlayacaklarını söylüyordu. Klasik müziğin öldüğü yönündeki savların sahibi oldukça fazla. İngiltere’de 2000 yılında düzenlenmeye başlayan “The Classical Brit Awards”, amacını klasik müzik seslendiricilerini desteklemek ve ülkedeki klasik müzik CD satışlarının artırılması olarak açıklar. İşin endüstriyel boyutunun gerek bu tür ödüllere gerek karşımıza çıkan yeni müzik türleri-ya da mutantları- ve gerekse yeni sanatçı ve dinleyici profiliyle doruğa çıktığı net bir şekilde görülmekte. Bu tür tartışmaların yalnızca klasik müzikte yapıldığını söylemek yanlış tüm türler, özellikle ülkemizdeki müzik türleri için de aynı tartışmalar güncelliğini koruyor. Endüstrinin değer ve pratikleri çoğu zaman eleştiri konusu olmuş, aşağılanmış ve saldırılmıştır. Bunun alternatifi “yüksek kültür” olur. Endüstri gerçekten kendisiyle savaşılmaması gereken bir alan mıdır, kültür endüstrisi bu kavranın neresindedir ve müzik nereye yol almaktadır? Webern’e mi kulak vermeli yoksa müdahale edemeyeceğimiz bir durumu anlamaya ve kabullenmeye mi çalışmalıyız? İyi mi kötü mü yoksa yalnızca bir evrim mi?

Teması önceki yıl “Değişen Toplumda Kültürlenme ve Kültürleşme”, geçtiğimiz yıl ise “Müzik Algısı” olan Hisarlı Ahmet Sempozyumları insana odaklıydı. Bu yılın teması ise yine insan ve toplum odaklı olsa da endüstriyel boyutlara ağırlık vermek sempozyumun amaçlarındandır.

Sempozyumun alt başlıkları şöyle:

- 1.*Müziğin Endüstriyel Boyutları*
- 2.*Müzik Endüstrisi Nereye Gidiyor?*
- 3.*Kültür Endüstrisine Yeni Bakışlar*
- 4.*Sanatın Popülerleştirilmesi, Popüler Olanın Sanatlaştırılması*
- 5.*Popüler Müzik Pratikleri; Endüstriyel Ve Endüstri Dışı Boyutlar*
6. *Müziği İzlemek; TV Müzik Kanalları Ve Vidoeklip Fenomeni*
7. *Müzikte Kitle Eğitimine Eleştirel Bakış*
- 8.21. *Yüzyılda Amatör-Genel Ve Profesyonel Müzik Eğitimi Nereye Gidiyor*
9. *Popüler Kültür Ve Müzik Eğitimi*
10. *Yeni Bir Türk Müziği Mi?*
11. *Klasik Müziğin Günümüz Türkiye’sindeki Konumu; Seslendiriciler, Besteciler, Konserler, Tartışmalar.*
12. *Devlet Ve Müzik*
13. *AB Sürecinde Kültür Politikaları*
- 14.*Seslendirme Kurumlarının Geleceği*

WHERE IS MUSIC HEADING FOR?

The first reactions of those who listened to the works of Debussy, Stravinsky and Schonberg during the first quarter of the 20th century was that music was over and that centuries old accumulation was replaced with cacophony and chaos. In fact, the so called “new music” wasn’t supposed to be different from *Ars Nova* of 1300s or *Nuove Musiche* of 1600s; the abovementioned composers, just like Palestrina or Beethoven, were born just when they were meant to be and, naturally, their music reflected those times. Webern told those who asked what the new music was that they should review the development of music through centuries to grasp what the new music was. Many claim that classical music died. “The Classical Brit Awards”, starting in England in 2000, revealed that its aim was to support classical music performers and to boost classical music CD sales throughout the country. The industrial dimension of music peaked not only through such awards and new music types, or mutants, but also through new artist and audience profiles. It is wrong to say that such debates are only in classical music; the same debates are valid in all music types, including those in our country. The values and practices of industry have been a matter of debate, despised and attacked. Its alternative is “high culture”. Is industry really a domain to be fought against; in what part of this fight is culture industry and where is music heading for? Should we listen to Webern or try to understand and accept a situation that we cannot interfere? Is it good or bad or just an evolution?

With its theme the previous year “Acculturation in a Changing Society”, and last year “Music Perception”, the Hisarlı Ahmet Symposiums have always been human oriented. This year’s theme is also human and society oriented, but industrial dimensions are emphasized.

Subtitles of the Symposium:

- 1- *Industrial dimensions of music*
- 2- *Where is music industry heading for?*
- 3- *New perspectives on culture industry*
- 4- *Popularization of arts, Making what is popular into arts*
- 5- *Popular music Practices; Industrial and non-industry dimensions*
- 6- *Watching music; TV music channels and video clip phenomena*
- 7- *Critical view on mass education in music*
- 8- *Where is amateur, general and professional music education heading for in the 21st century?*
- 9- *Popular culture and music education*
- 10- *A new kind of Turkish music?*
- 11- *The place of classical music in modern Turkey; vocalists, composers, concerts, debates.*
- 12- *State and music*
- 13- *Culture policies in EU process*
- 14- *The future of Performance Institutions*

SUNUŞ

Binlerce yıllık geçmişinde çok zengin; tarihi, kültürel ve sanatsal mirasa sahip olan Kütahya, gerek cumhuriyet öncesi, gerekse cumhuriyet sonrası dönemde Türk Müziğine kazandırdığı sanatçıları ile ön plana çıkmıştır.

Milli kültürümüzün önemli yapı taşlarından olan milli müziğimiz; Türk Halk Müziği alanında, ülke sanatına damga vuran, Kütahya Türkülerini TRT repertuarı başta olmak üzere Türk halk müziği arşivlerine kazandıran Hisarlı Ahmet, bu sanatçılarımızın başında gelmektedir.

Gelenek ve göreneklerimizden gelecek nesillere aktarılması için bir öğretmen gibi çaba sarf eden Hisarlı Ahmet, vefat ettiği 1984 senesine kadar türküleri ile Kütahya'nın adını dünyaya duyurmuştur.

Önceki yıllarda “Değişen Toplumda Kültürlenme ve Kültürleşme”, “Müziği Algılamak” gibi temalarıyla ulusal ve uluslararası kapsamda düzenlenen Hisarlı Ahmet ve Kütahya Türküleri Sempozyumları, Kütahya'mızın sahip olduğu derin sanat potansiyelinin açığa çıkarılmasında önemli bir misyonu yerine getirmişlerdir.

Müzik Nereye Gidiyor? temalı 4. Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumuna katkılarından dolayı başta Kütahya Güzel Sanatlar Derneği Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri olmak üzere, sempozyumda bildiri sunan tüm katılımcılara, destekleyen kurum ve kuruluşlara, emeği geçen herkese şükranlarımı sunuyorum.

Şerif YILMAZ

Kütahya Valisi

SUNUŞ

Günümüz dünyasında ve gelecek yıllarda kültürün önemi artarak, kültür egemenliği daha belirgin hale gelmeye başlayacaktır. Yüzyıllar boyunca birçok kültüre başkentlik yapmış olan Anadolu bu kültür yarışlarında önemli bir yer alacaktır.

Anadolu'nun birbirinden önemli kültürel değerlere sahip olan şehirlerinden birisi olan Kütahya birçok kültürel değeri ve müziği ile ön plana çıkmaktadır. Kütahya müzik kültürünün ve Türk Halk müziğinin en önemli yapı taşlarından birisi olan Hisarlı Ahmet yapıtlarıyla bu kültürün en önemli temsilcilerinden birisi olmuştur.

Geçmişine sahip çıkmayanın geleceği olamaz. Bu topraklarda yaşamış, ulusal ve uluslar arası düzeyde tarih yazan, memleketimiz için hizmet eden; sanatçısına, bilim adamına, akademisyenine sahip çıkmak biz yerel yöneticilerin asli görevidir. Ahde vefayı göstermek gelecek nesillere yön verecektir, moral verecektir.

Hisarlı Ahmet ismiyle ilk kez 2009 yılında yapılan ve 13 bildirinin sunulduğu sempozyum, günümüzde uluslararası bir nitelik kazanmış ve bu yıl dördüncüsü düzenlenen "Müzik Nereye Gidiyor?" temalı sempozyuma ulusal ve uluslararası alanda 105 bilim insanı katılarak bildirimlerini sunmuşlardır. Sempozyumda akademik anlam dışında halk ile bütünleşmek amacıyla uluslararası alanda ün yapmış sanatçıların oluşturduğu toplulukların vermiş olduğu 14 konser düzenlenmiştir.

Müzik Nereye Gidiyor? temalı 4. Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumuna katkılarından dolayı başta Kütahya Güzel Sanatlar Derneği Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri olmak üzere, diğer paydaş kurumlar, sempozyum düzenleme kurulu, sempozyumda bildiri sunan tüm katılımcılara ve emeği geçen herkese şükranlarımı sunuyorum.

Mustafa İÇA

Kütahya Belediye Başkanı

SUNUŞ

Derneklerin; ihtiyaçlar doğrultusunda bölgesel, ulusal ve uluslar arası projeler üretme görev ve sorumlulukları vardır. Kütahya Güzel Sanatlar Derneği, halkla bütünleşen, gerçekleştirdiği kültürel, bilimsel ve sanatsal faaliyetler ile başta Kütahya'mız olmak üzere ülkemizin ve milletimizin kültürel değerlerini korumak ve gelecek kuşaklara aktarmak öncelikli amaçları arasında yer alan, ülkemizin seçkin ve örnek alınan derneklerindedir.

Derneğimizin bilimsel ve sanatsal faaliyetleri Kütahya'mızın sosyal, kültürel, toplumsal, ekonomik ve en önemlisi eğitimsel gelişim ve değerimine önemli katkılar sağlamaktadır.

Bu etkinliklerin en önemli paydaşları hiç kuşkusuz Kültür Bakanlığımız, Valiliğimiz, Belediyemiz, niversitelerimiz ve İl Milli Eğitim Mdrlğmzdr. Hisarlı Ahmet sempozyumlarının sürdürülebilir olmasında en önemli etken Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarının değerli akademisyenleridir. Sponsorlarımızın katkısı sempozyuma ayrıca g vermektedir. Sempozyumda emeği geçen herkese canı gönülden teşekkür eder, sempozyumu kesintisiz ülke müzik kültürüne hizmet etmesini dilerim.

Akil GR

Kütahya Güzel Sanatlar Derneği Başkanı

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

KATILIMCI	BİLDİRİ BAŞLIĞI	Sayfa no.
1. A.Hande ORHAN&Özlem ÖMÜR	“Türkiye’de 2000 Sonrası Senfoni Orkestrası Repertuarlarında Çağdaş Müzik”	10
2. Abdullah UZ	1988’den 2011’e Üniversiteye Giren Öğrencilerin Müziksel Toplumsallaşma Eğilimlerine Göre Türkiye’de Müzik Nereye? (Akdeniz Bölgesi Örneği)	20
3. Alev SEZER&Tunç ALKIN&Şeniz DURU	“Piyanişter Örneğinde Müzisyenlerdeki Performans Anksiyetesi”	30
4. Ali ÖZDEK	Müzikte Kitle Eğitime Eleştirel Bir Bakış: Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü Örneği	39
5. Aşlı GALİOĞLU&Fırat KUTLUK&Yasemin ATA	“Tonal Ve Atonal Akorlara Beyin Yanıtlılığı: Bir Eeg Çalışması”	48
6. Aykut ÇEREZCİOĞLU	““F91w” Örneğinde Indie Müzik Pratikleri”	57
7. Ayten KAPLAN	“Unkapanı İmç Plâk Şirketlerinin Kültür Endüstrisindeki Yeri”	64
8. Bahar SARIBOĞA&Çiler AKINCI	“19. Yüzyıldan Günümüze Yunan Mitolojisinin Flüt Müziğine Yansımaları Ve Örnekleri”	73
9. BarbarosBOZKIR	“Müziksel Kimlik : Sound”	80
10. Bensu KİTİRCİ	“Eğitimcilerin Gözünden Gelişen Teknolojinin Konservatuvarlardaki Müzik Eğitime Ve Eğitimcilerin Çalışma Hayatlarına Etkisi”	93
11. Berkant GENÇKAL	“Christopher Small – İcra Ve Dinleme Anlamları Kapsamındaki Müzikleme”	98
12. Birsen Yağmur KELEŞ	Konservatuvarlardaki Müzik Eğitiminde Eşitlik Ve Eşitsizlik Üzerine Eğitimi Ve Öğrenci Görüşleri”	104
13. Burcu AVCI	“Müzik Eğitiminde Popüler Kültürün Yeri”	109
14. Burcu ÖZER&İzzet YÜCETOKER	“Müzik Eğitimi Öğrencilerinin Klasik Batı Müziği Bilgilerinin Değerlendirilmesi”	117
15. Cenk GÜRAY&Arif DEMİR	“Bir Algı Değişimi: Devletin Geleneksel Müzikler Üzerinden Anadolu’daki Kültürel Renklerle Yakınlaşması”	127
16. Ceylan ENGİN KANIYOLU&Fırat KUTLUK	“Popüler Müzikte Din Teması : “Yeşil Pop””	132
17. Cihan İŞIKHAN	“Müzik Endüstrisinde Yeni Yönelimler: Müzik Sorgulama Sistemleri”	139
18. Çağhan ADAR	“Siyasi Partilerin Ab Sürecinde Ki Sanat Politikaları Üzerine Bir İnceleme”	146
19. Çağhan ADAR	“Değişen Toplumda Halveti Şabani Bireylerin Müzik Algıları Üzerine Bir İnceleme”	157
20. Çiğdem BALOĞLU	“Bürokrasi Ve Demokrasi Bağlamında Müzik “Kurallar – Kuralsızlıklar””	170
21. Çiler AKINCI&Ezgi Sözer	“Dünya Flüt Sanatında J.P.Rampal Fenomeni”	180
22. Deniz AYDAR	“Kültür Endüstrisine Yeni Bakışlar”	185
23. Dolunay AKGÜL BARIŞ&Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE	“Cumhuriyette Günümüze Ortaokul / İlköğretim I. Kademe Müzik Öğretim Programlarında Çalgı Eğitimi Uygulamaları”	191
24. Dolunay Akgül BARIŞ&Ahmet Serkan ECE&Müjde Sarısözen DOĞAN	“Amatör Müzik Eğitiminin Sergilenmesinde Bir Çalışma Örneği: Genç Müzisyenler Şenliği”	200
25. Duygu SÖKEZOĞLU	“Beden Perküsyonu Çalışmalarının Ritimsel Algı, Yaratıcılık Ve Motivasyonaetkileri”	208
26. Eda İNCELER&Erel Elif TÜRKÇÜ	“Müzik Videolarında Erotizm: Hadise Ve “Biz Buradayız””	219
27. Emel ÖRGÜN	“Popüler Kültür Ve Geleneksel Halk Ezgilerimiz”	225
28. Emrah KAYA	Doğu Karadeniz Halk Türkülerinin Ezgi Ve Usul Yönünden İncelenmesi	233

29. Emre DÜZENLİ&Mehmet YÜKSEL&Cenk GÜRAY	“Geleneksel Türk Halk Müziği Eserlerinde Ses Merkezlerine Dayalı Bir Ezgisel Analiz Modeli”	249
30. Ercan KILKIL	“Müzik Öğretmenliği Programlarında Geleneksel Türk Halk Müziği'ne Ve Geleneğin Aktarılmasına Eleştirel Bakış”	257
31. Erel E. TÜRKÇÜ	“Reklam Cıngıllarındaki Star Olgusunun, Hedef Kitleye Ulaşmadaki Etkisi: Murat Boz Özelinde Paraf Reklam Kampanyası Örneği”	260
32. Eser Öykü DEDE	“Yirmi Birinci Yüzyılda Türkiye'de Evrensel Sanat Müziği Eğitime Eleştirel Bir Bakış”	267
33. Esin de THORPE MILLARD	“Türkiye'de, Kültür Alanında, Ab Sürecindeki Özelleştirmeler- Müzik Etkinliklerinin Sahipliğinde Ve Finansmanında, Borusan Aş.'Nin Öncülüğü”	272
34. Feyzan Göher VURAL&Timur VURAL	“Büyük Uygur Devletinde Toplumsal Müzik Algısı”	278
35. Gamze KÖPRÜLÜ	“Türk Müsiki Kültürünün Belirleyici Unsurlarından Usül Ve Geleneksel Müsikimizde Usül Vuruşlarının Yazlaştırılması”	286
36. Gökhan HAMZAÇEBİ	“Giresun Havalisinde Müzik Formlarının Geleneksel Danstar Üzerine Etikileri”	293
37. Gökhan Tarıman CENİKOĞLU	“KÜTAHYA TÜRKÜLERİ Ve İSLAMOĞLU ZEYBEĞİ”	302
38. Gökhan YALÇIN	20. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkçe Batı Müziği Terminolojisi Nereye Gidiyor?	308
39. Gözde GÜRÜN&Türev BERKİ&Aydm BERKİ	“Müzik Analizinde Matematik Temelli Yaklaşımlar:Kromatik Sistem”	316
40. Hakan DURAN	“Türkiye'de Mevcut Müzik Teknolojileri Eğitiminin Sektörel Ve Akademik Alanlarda Oluşturacağı Beyin Göçü Sorunu”	323
41. Hakan SARAÇ	“Hegemonya Bağlamında Emo Scene”	337
42. Hicret Tevhide ÇÖL	“Çağdaş Çoksesli Türk Müziği Eserlerinin Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Konser Programlarındaki Yeri Ve Cso Sanatçılarının Görüşleri”	346
43. İdris Ersan KÜÇÜK	“Popüler Kültürün Giresun Halk Oyunları Müziklerine Etkisi”	353
44. İhsan KOLUAÇIK&Nesrin KULA	Kültür Endüstrisi Ve Sanat İlişkisi: Sinema Sanatının Endüstrileşmesi	360
45. İlayda DUBAZ	“Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi”	374
46. Kadir GÜLER	“Arifi Ve Pesendi'nin Şiirlerine Göre Kutahya Müzik Terminolojisi Üzerine Değerlendirmeler”	382
47. KöksalAPAYDINLI&Serca n ÖZKELEŞ	“Türkiye'de Cumhuriyet Döneminden Günümüze Sanat Eğitiminde Müzik Okuryazarlığı”	387
48. Marzena Maria KIZILAY	“Müzik Dünyasında Endüstri'nin Gücü”	400
49. Mehmet Emin GÖKTEPE	“Müziğin Alanlararası Bir Çalışması: Standart/Ölçünlü Türkiye Türkçesinin Ritmik/Dizemsel Yapısı”	409
50. Mehmet YÜKSEL	“Schenker Analizi: Yeni Boyutlara Doğru”	418
51. Merve GÜLDOĞAN	“Melezlik Bağlamında Arabesk Rap”	433
52. Mustafa APAYDIN&Emel Funda TÜRKMEN	“Çocuk Korolarının Seseleştirme Başarımlarındaki Değişim Ve Dönüşümler”	439
53. Mustafa USLU	“Seseleştirme Kurumlarının Geleceği Bağlamında Düzenli Çalışan Müzik Topluluklarına Bakış Açısı”	450
54. Nevin ŞAHİN-MALKOÇ	“Eteklerden Dökülen Nağmeler: Değişen Mevleviliğin Müzikleri”	460
55. Nilgün SAZAK	“Anadolu Edvar Geleneğinde Ses Kavramına Ve Ses Eğitime Verilen Yer”	465
56. Onur SÖNMEZ	“İzmir Rock Scene'de Otantistitenin Yeniden İnşası”	471
57. Onur TOPOĞLU	“Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Dinleme	478

	<i>Alışkanlıklarının İncelenmesi”</i>	
58. Orhan BABA	<i>“Kültürlerarası Bir Etkileşim: Finlandiya Askeri Bando Tarihinde Türk İzleri”</i>	486
59. Özlem ÖZDEMİR	<i>“Türkiye’de Cumhuriyet’ten Günümüze Sanat Eğitimi Veren Kurumların Müzik Alanında Açılan Bölümlerle Gelişiminin İncelenmesi”</i>	496
60. Özlem YILDIRIM	<i>“Popüler Kültür Ve Müzik Eğitimi”</i>	503
61. Öznur DOĞAN	<i>“Alevi Müzik Uyanışı Bağlamında Cem Ayini Ve Semahlar: Narlıdere Cemevi Örnek Olayı”</i>	514
62. Rauf KERİMOV	<i>“Bir Öneri: Çalgı Sınıflandırma Modeli”</i>	523
63. Safiye YAĞCI	<i>“Bilimsel Ve Sanatsal Etkinliklerin Kültürel Gelişim Ve Değişime Etkisi (Afyonkarahisar Örneği)”</i>	532
64. Serkan ÖZÇİFCİ& Mehmet YÜKSEL	<i>“Müzik Analizinde Matematiksel Yaklaşımlar: Altın Oran”</i>	540
65. Sevgi TAŞ	<i>“İnternet Ortamında Keman Eğitimi”</i>	546
66. Sezgi Sevi KIRAN	<i>Türk Müzik Endüstrisinde “Popüler” Ve “Arabesk” Kavramları</i>	555
67. Sezin ALICI&Çiler AKINCI	<i>“Paris Konservatuvarı Ve Morceaux Impose Geleneginin Flüt Sanatının Gelişim Ve Repertuarına Katkısı”</i>	561
68. Sonat COŞKUNER	<i>“Soundpainting Ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliği”</i>	570
69. Sühan İRDEN	<i>“Müzikte Kitle Eğitimine Eleştirel Bakış; Şedd-I Arabân (Şedarabân) Makamı”</i>	580
70. Şehrinaz GÜNDÜZ	<i>“Klarnetin Türk Müziği’nde Kullanımının Değerlendirilmesi”</i>	593
71. Tarkan ERKAN	<i>“Stüdyo Müzik Endüstrisinin, Halk Oyunları Müzik Kültürüne Katkıları”</i>	601
72. Timur VURAL&Feyzan Göher VURAL	<i>“Sınıf Öğretmenliği A.B.D. Öğrencilerinin Müziksel Beğenileri: Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Örneği”</i>	608
73. Timur VURAL&Feyzan Göher VURAL	<i>“Son Beş Yıl İçinde Tamamlanan Müzik Konulu Doktora Ve Sanatta Yeterlilik Tezleri”</i>	616
74. Tolga TEM	<i>“Değişimi Öğrenmek, Öğrenmeyi Değiştirmek”</i>	624
75. Türev BERKİ&Eylem Önder BAŞARIR	<i>“Müzik Alanında Hacettepe Üniversitesi Adresli Lisansüstü Tezlere Analitik Bakış”</i>	631
76. Uğur TÜRKMEN&Filiz YILDIZ	<i>Makamsal Dizilerde Yazılmış Ezgilerin Kuramsal-Uygulamalı Analizi</i>	641
77. Yasemin ATA	<i>“Heavy Metal’de ‘Olumsuz’ Unsurlar Ve İzlerkitleye İlişkin Kalıpyargılar”</i>	651
78. Yunus Emre UĞUR	<i>“Kültür Endüstrisinin Yeni Fenomeni Radyo Seymen Örneği”</i>	657
79. Yusuf BENLİ	<i>“Popüler Kültür-İdeolojik Ve Muhalif Sanat”</i>	668
80. Zafer KURTASLAN&H.Hakan OKAY&H.Serdar ÇAKIRER&Burcu ÖZER	<i>“Müzik Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgılarına Yönelik Genel Kültür Düzeylerinin Bireysel Çalgı Akademik Başarı Puanlarına Göre Değerlendirilmesi”</i>	670

“KÜLTÜR ENDÜSTRİSİNE YENİ BAKIŞLAR”

Yrd. Doç. Deniz AYDAR

Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi

deniz_aydar@hotmail.com

ÖZET

İnsanın algılama biçimini, dünyaya bakışını şekillendiren ve değiştiren teknolojik gelişmeler, insanın varoluşu ile ilgili olan ana kavram kültürü, değiştirmiş, kültür, yığın denilen kitleler düzeyine indirgenip, farklı bir şekil almıştır. Bu olgu, geniş zaman çerçevesi içerisinde, endüstriyel boyutlara taşınarak, düşünmekten alıkonan insanı, boş eğlence ortamına itmiştir.

Kültür ve endüstri kavramlarının, ‘Kültür Endüstrisi’ adı ile kendini gösterdiği içinde bulunulan dönem, 21.y.y. dinamiklerini sonuna kadar sergileyip, sözde özgürlük fırsatları yaratmakta olup, gerçekte, özgürlüğü elinden alınan ve bir fantazyaya ortamına itilen insan yığınları oluşturmuştur.

Tüketim ve eğlence kavramının, metalaşma çerçevesinde merkeze oturduğu, günlük kavramların, yeni bakış açıları ile, bir bilimsel araştırma konusu olup, kültür ve endüstri birleşimini yarattığı bu oluşum, çeşitli başlıklar altında incelenirken, hem kavramların ne derece değiştiği, hem de sanayileşmeden endüstriyellemeye, yaşamın, yaşam algısının ve iletişimin nasıl şekil aldığı ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler:Kültür, Endüstri, Tüketim, Eğlence, Metalaşma

“NEW GLANCES TO CULTURE INDUSTRY”

ABSTRACT

Technological developments that shape the perception of people and their point of view changed the main concept culture that is about the existence of human and the culture is reduced to the level of masses called pile. This phenomenon, in a long time frame, is carried into a different dimension and pushed the people ,who are retained from thinking, into waste entertainment world.

The current period of time in which culture and industry concepts show themselves in the name of “Culture and Industry” displays 21st century dynamics to the end and creates assumed freedom opportunities, in fact, creates human piles that are enserfed and pushed into fantasia environment.

While this formation, which is created by the concepts of consumerism and entertainment which are centralized in the frame of commodification and the daily concepts with innovative perspectives have become a matter of scientific research and created the combination of culture and industry, is studied under various headlines, it will be stated to what extent these concepts have changed and what form have the industrialization, life, perception of life and communication have taken.

Key Words: Culture, Industry, Consumption, , Entertainment, Commodification

GİRİŞ

Kültür endüstrisine bakışların yeni başlıklarla irdelenmesi, insan toplumlarının daha sonraki yıllarında, kültür endüstrisinin ya başka bir adla telaffuz edilecek olması, ya da hayat akışının farklı bir düzende olmasına bağlıdır.

Kültür endüstrisi özünde, 19.y.y.'ın sonunda, Theodor ADORNO önderliğinde kurulan Frankfurt okulunun felsefistik yapısının öz düşüncesini oluşturmakla beraber, bugünkü ileri kapitalist düzeni anlamayı sağlayan, yeni yeni üzerine eğilinen bir olgudur. Dünya konjonktürü, bu başlık altında şekillenmektedir. Dolayısı ile kültür endüstrisi, olgu olmanın çok dışında, bugünkü toplumsal dünya düzenine adını veren, entellektüel bir bakış açısı olup, zamanın modern ötesi açıklamasıdır.

Kültür kavramının, öz kaynaklı doğal aktarım süreci olma özelliğinin dışında, merkezi olarak kendini göstermesi ve daha çok üretim-tüketim ilişkileri dahilinde, eğlenceye yönelmesi, kültür endüstrisini şekillendiren ana unsurdur.

Kültür Kavramının Endüstriye Dönüşme Süreçleri

Kültür kavramı, ilkel topluluklardaki yaradılışından, uygar toplumlara geçiş dönemlerinde, farklı farklı oluşumlar sergilemiş, halk kaynaklı olarak oluşturulan ilkel üretim süreçlerinden, geleneksel aktarım sürecine gelinceye kadar, bu süreç de dahil olmak üzere, doğal üretim olma özelliğini korumuştur. Avcılık ve toplayıcılıktan tarım sürecine geçişte ve ilkelik sürecini aşma ortamında, topluluklar oluşmuş, *'her topluluk kendi yaşadığı koşullara bağlı olarak, kendi yaşam tarzını, dilini ve dolayısı ile kültürünü geliştirmiştir'* (Erdoğan ve Alemdar, 2011: 59). İkel yaşamdaki anlayış biçimlerinin yarattığı üretim olgusunun, örgütlü gruplar halinde oluşturduğu topluluklar, iletişerek, gelişen kültür sayesinde, bunu birbirine aktarma yoluna gitmiş, nesiller boyu devam eden kültürel aktarım, ileti yollarının genişlemesi ve iş kavramının bölüşülerek ortaya konması ile farklı yönde ilerlemiştir.

Üretim ilişkilerini, iş bölümü yapmaya ve giderek toplulukları örgütlemeye doğru götüren kültürel aktarım, sevgi içerikli yumuşak bağlarla insanları birbirine bağlarken, topluluklar, zamanla toplum statüsünü almış ve üretim tarzlarını yavaş yavaş kalıcı hale getirerek, halk olma konumunda geleneksel yaşamı yaratmışlardır. Bu süreçte disipline olmaya başlayan iş ve üretim olguları, kültürü değiştirip, geliştirmeye başlamış, kültür, doğal ortamını devam ettirmekle birlikte, toplum olan halkla, üretim ve doğal tüketim ortamı içerisinde kendini göstermeye başlamıştır. Bütün bunlar sonucunda, üretim-tüketim faaliyetlerini, kendi içerisinde doğal yollarla oluşturan ve sosyalleşmeye başlayan halk, köy ortamındaki yaşam sürecinde, kültürü de iş yaşamına katarak, örgütlenmeye başlayıp neredeyse ulus olmaya doğru gidiş gösterirken, şartlar, sosyal oluşum ve büyümelerle, şehirleşme olgusunu yaratmıştır.

Kültürün bu anlamdaki değişme süreçlerinde, şehirleşme kavramı sanayi ortamı ile birlikte kendini gösterirken, kültür, değişim dinamiklerini arttırmış ve zamanla endüstri yolunu açmıştır. Bu olgular aşama aşamadır.

Kültür Toplumundan Sanayileşmeye Giden Yol

İlerleyen yüzyıllara dair, iş yapısı ve üretim sürecinin değişip artması ile örgütlenme halinde olan sosyal insan, yavaş yavaş ' profesyonellik' olgusu ile üretim ilişkilerini geliştirmeye başlamış ve uzmanlaşma eğilimi göstermiştir. Gösterilen uzmanlaşma eğilimi, şehir yapısı ile toplumları, kültürlerini sistemleştirmeye sevkemiş, hizmet sektörü yaratılmıştır.

Kültürün değişen dinamiklerinde, yaşam, teknoloji üretmeye doğru giderken, açılan fabrikalar ve fabrikalaşma olgusu, idealist hizmet anlayışı ile, ülkelerin sanayi alt yapılarını

oluşturmaya başlamıştır. Toplum bireylerini idealist olma yönünde geliştiren fabrika, okul, yol...v.s. gibi sanayi atılımları, modern aydınlanmanın ilk öğelerini oluşturmuş, şehir yapısı içerisinde sistemli ve uzmanlaşmış ilişkiler çerçevesinde, kültürün doğal aktarım yapısını değiştiren, kültürü, sistem haline getirmiş ve ‘sanayi toplumları oluşturmuştur.

Sanayileşme ile birlikte, şehir ortamında, sosyal örgütlenmeleri, ‘makine’ sayesinde kuvvetlenen toplumlar, topluluktan toplum düzenine geçmede, kültür endüstrisini başlatacak olan ‘makineleşme ortamının ilk çalışan tutsağı olmuşlardır. Ancak burada kültür endüstrisinden farklı olarak, emek, idealizm ve modern çalışma disiplini ön plandadır. Ayrıca ‘teknolojik değişimlerin, ekonomik alana yansımaları sürecinde, üretim yöntemlerinde bilimden yararlanılması’ (Bilsin, 2007: 43), bu üç olguyu sanayi ortamının temel prensibi yapan en önemli faktörlerden birisidir.

Tarım toplumundan, fabrikada mal üretilen bir hayata geçiş, ilişkileri düzenleyen kültürel yaşamı, makine yaşamına aktarmış, doğal giden insani ilişkilerin, sevgi ve saygı çerçevesinde yürümesini sağlayan kültür olgusu, yaşama dair olma özelliğini yitirerek, teknolojiye dayalı, resmi ilişkiler bütünü oluşturmuş, mal üretimine odaklı iş kültürüne dönüşmüştür. İş kültürünün oluş süreçleri, toplumları yavaş yavaş şehir yaşamında yığınlar haline getirip, ilk önce tartışılabilen kamu ortamı yaratmış, daha sonra da zamanla kitle toplumu haline getirmiştir.

Görüldüğü üzere, 19. y.y.’ın sonu ve 20. y.y.’ın başlarında, sanayileşen toplum yapıları, kültürün, mekanik yaşam içerisinde olduğu, fabrikada mal üretmeye dayalı, teknolojik, ancak, modern bilimden de yararlanarak gerçekleştirdikleri mekanik makine hizmetini, çağdaş ölçülerde yapmışlardır.

Bu tür çağdaş ölçülere başka bir yönden bakılırsa, ‘kamulaşma’ vasfını alan halkın, demokratik fikirlerini özgürce söyleyebildiği, tartışma ortamını ideal çizgiler içerisinde yaratan ölçüler olarak da bakılabilir. Ne var ki, çağdaşlık içerisinde oluşan, halka dayalı kamu ortamı, şehirden kent olgusuna doğru giderken, değişim geçirmiş, mal üretiminin giderek serileşmesi ve yaşamın geneline yansıyan ‘kültürel serileşme’, bilinçsiz kitle toplumu yaratmış, sanayinin çehresini değiştirmiştir.

Sanayileşmeden Endüstriyellemeye(Değişen Kültür ve Kitle Toplumu Pratikleri)

Sanayi devriminden sonra kültür, farklı bir yönde değişmiş, makine devrimi ile gelen fabrika teknolojisi, bireyin yaşam alanına etki etmiştir. Bu anlamda yaşam pratiklerinin içine girip, bir ‘stil ve tarz’ halini alan kültür, hem, bireye sınırı olmayan serbesti sağlamış, hem de akıl unsuru ile hareket edip, prensipler çerçevesinde tartışan kamu toplumu, birbirinden habersiz, aynı tutarsız heyecanın peşinde koşan, ortak kitle toplumunu oluşturmuştur.

İdealistik üretimi içinde barındıran sanayi ortamı da, kitle psikolojisine yönelerek, hizmet üretiminden seri meta üretimine geçmiş, metaya dayalı yaşam, yoğun tüketimle, çeşitli kültürel ürünlerin standardizasyonunu sağlamıştır. Yani üretim, metanın niteliklerini geliştirerek, standart dağıtım tekniklerine dönüşmüş, emeği içeren sanayi, ‘endüstri’yi geliştirmiştir. Bu noktada ‘sanayi’ ve ‘endüstri’ kavramının farkını vurgulamak önemlidir.

Sanayi, teknolojiyi verimli bir şekilde kullanarak, modern birey ve topluma katkı sağlamak üzere, disiplinli, fabrikasyon üretim yapar. Endüstri ise sanayinin postmodern oluşumdur. Tüketimi ön plana alan, ‘eğlence’ ve kültüre yönelik, çabuk kullanılıp atılabilen, seri üretimler yapar ki, bunun günümüzdeki uzantısı, ‘metalaşma’ kavramındaki çabuk üretime dayalı eğlence kültürü oluşumlardır.

Gündelik, sisteme dayalı meta kültürünün dayattığı ‘birey oyalama’ yöntemleri, iş yaşamından yorgun düşmüş kitleler yaratmış, gelişkin meta dünyası, kitleleri avutmuştur.

Dolayısı ile kitle toplumu pratiklerinde, endüstriyel yaşamın uzantısı olan bir kültür oluşmuştur ki, bu da, kitle kültürüdür. Ancak, ne kitle toplumu, ne de ona ait kültür, kitlelerin kendisi tarafından çıkartılmamış, endüstriyel sermayenin ortaya çıkardığı bir olgu olmuştur. Bunun dışında, kitle toplumu, yukarıdan dayatılan eğlenceye dayalı meta zenginliği ile sözde 'herşeye sahip ve bu yüzden hiç bir şeyin değerli olmadığı bir toplum olarak anlaşılır'(Güngör, 1999: 85).

Seri olarak değişen kültür, endüstriyelleşirken, bu endüstriye bakış açıları yeni olmaktan daha çok, çözümlene gereğine uğraş verilen bir olgu olup, kültürün kademeli olarak değişmesini sağlamış, kültür, endüstri olarak, eğlence unsuru ile bütünleşirken, tüketime ağırlık vererek, 'fetiş', 'şeyleşme', 'imaj' ve 'boş zaman' gibi kavramları değişik yönleri ile ortaya çıkarmıştır.

Kültür Endüstrisi, Eğlence ve Boş Zaman

Kültür yapılanmalarının, geleneksel sanat ile yeni sanatsal birleşimlerinin olduğu, eğlence kavramının entellektüelleştirildiği bir ortamda, kültür ürünlerinin seri üretime tabi tutulması, eğlence kavramını yan unsurlarla genişletmiştir. Sermaye büyüklerinin, çeşitli şekillerde, kitlelere 'rıza oluşturma' yöntemi ile yaklaşmış, eğlence kavramını ön planda tutarak hegemonya kurması ile, kültür endüstrisi, iç yapısını genişletmiş ve seri giden hayatta eğlencenin niteliklerini değiştirmiştir. Bu anlamda, yaratılan 'boş zaman' kavramı, çalışmanın bir uzantısı olup, bireyi o zaman zarfında bile yönlendirirken, çalışma performansının artmasını sağlamak amacı ile işlemektedir. Birey hiç bir konuda özgür değildir.

Görüldüğü üzere, yorgun düşmüş birey, boş zaman çerçevesinde, düşünmeye sevk etmeyen, metaya dayalı ürünlerle eğlenip, sermayeye katkı olgusuna yönlendirilmektedir.

Eğlence, sermayenin çıkarları doğrultusunda, kitlelerin yönlendirilmesi ile, eski çağlardan günümüze içeriğini değiştirmiştir. Ticari olarak kendini gösteren eğlence, teknolojinin zirvesini bünyesinde taşıyıp, kültürün metalaşmasına yönelmiş, gündelik, hatta anlık oyalama taktikleri ile kendini göstermiştir. Dolayısı ile eğlence kavramı, içinde paradox taşıyan bir inceleme alanı olup, bireyin ve toplumun kendi yarattığı olan doğal eğlence şekillerini çoktan geride bırakmış ve kültür endüstrisinin bir diğer önemli unsuru olan 'tüketimi' etkilemiştir. Eğlence, tüketim boyutunu farklı yönde arttıran, hatta ideoloji haline getiren bir unsur olmuştur.

Tüketim

Tüketim kavramı, eğlence ideolojisi ile birlikte kültürel bir olgu olmuştur. '*Tüketim kavramının, kültürel bir konu olarak ortaya çıkması, 1950 sonları ve 1960 başlarında, tüketim toplumu ve gelişimi hakkında yapılan tartışmalara dayanır*'(Storey, 2000; 136).

Sanayi ve endüstri devrinden önce, doğal yaşamda gerekli olan insani ihtiyaçların karşılanması için, yaşamın doğal uzantısı içinde, ihtiyaca yönelik emek, kazanç ve değerler kapsamında kendini gösteren tüketim süreci, günümüzde çok farklı bir boyut kazanmıştır.

Tüketim, inceleme ve araştırma konusu gerektiren bir takım istatistik olgulara dayalı, değişen yaşam olguları üzerine şekillenen bir kavramdır. Değişen aileye yönelik değerler, insanları reklam olgusuna yönlendirerek, yoğun tüketim içine sokup, yaşamı kar amaçlı desteklemektedir. Dolayısı ile üretim, emeğe yönelik kazanç şekline çıkmış, birey, reklam vasıtası ile ürünün cazibesine kapılarak, bilinçli bir şekilde tüketim yaşamına çekilmiştir.

Yaşamın insana yarar kaynağı olarak sağladığı kazanç, kar olgusu ile mal alıp satma işlemine dönerken, çalışan üreticiler kendileri için kazanmayıp, sermayeye kar sağlamak için çalışmakta ve tüketim bu şekilde sağlanmaktadır. Bu anlamda, meta denilen olgu, tüketim

amaçlı bir kerelik kullanılıp atılan, para kaynağı bir duruma gelmiş, tüketim, insanlığın hizmeti adına olmaktan daha çok, sermayenin yararına işleyen bir duruma dönüşmüştür.

Tüketim olgusunun kapitalist düzendeki açıklaması, bu şekilde sermaye üretimine odaklı kar marjına dönüşürken, birey ve toplum adeta onun tutsağı olarak, işleyen düzenin bir nesnesi durumuna düşmüşler ve kendilerine yönelik olarak oluşan; heyecan, haz, tutku, bağımlılık, fetişizm gibi olguların da(bunlar aynı zamanda bir olgudur) bu sistemin girdileri olmasını sağlamışlardır.

Bu şekilde işleyen tüketim olgusu, insanları kendilerine yabancılaştırmış, birbirine karşı sevgisiz yapmış ve bireylerde sahte ihtiyaçlar yaratmıştır. İhtiyaçlar sadece, gündelik tatmin ve eğlence unsuruna dönüşmüş olarak bir yandan, haz, tutku, bağımlılık gibi duygulara paralel gitmekte; bir yandan, sermayenin kazancına yönelik olmaktadır.

Görüldüğü üzere, kültür endüstrisine şekil veren tüketim, sahte ihtiyaç ve eğlence unsurunun temel olduğu, günlük yaşamın doyurulmasına yönelik olarak işleyen ve yabancılaşmayı getiren bir unsurdur, dahası, farklı bir iletişim şeklidir.

İhtiyaç Kavramının Değişmesiyle Oluşan Yabancılaşma Unsuru

Kültürün farklı boyutlarda endüstriye dönüşmesi, hayatın akışı içerisinde kullanılan bir takım doğal kavramları, endüstriyel boyutta farklı bir inceleme konusu yapmıştır.

İhtiyaç, tüketim, haz, tutku, şeyleşme, meta gibi kavramların günlük hayatta her zaman kullanıldığı düşünülürse, bunları günümüzde farklı kılan, kültürün anlamının değişmesidir. Doğal akan ve aktarılan kültür, sermaye sistemi içerisinde pratiklerini değiştirmiş, insanın kendinden olan üretiminin değişmesi ile, ihtiyaç kavramı farklılaştırılarak, kişinin kendine ve topluma yabancılaşmasını sağlamıştır. Kitle toplumu denilen atıl toplum, bir sistemsel üretim-tüketim mekanizması içerisinde, canlı iletişim yoksunu olmuş, birbirine yabancılaşmıştır. Bunun sebebi, ihtiyaçların doğal ortamından koparılarak, gündelik kültür eğlencesine yönelik olması ve insana yarardan çok bilinen tüketim mekanizmasının içinde eritilmesidir. Dolayısı ile, sermayeye yönelik sahteleştirilen mekanik ihtiyaçlar doğrultusunda, birey yeniden kendine yabancılaşmıştır.

Yabancılaşma, günümüzde kültür endüstrisi içinde, son sosyolojik araştırmalar gereği ortaya çıkan, kapitalist düzende insanın yaşadığı toplumdaki yalnızlığının bir tür ifadesidir. *'Yaşadığı toplumsal hayatın karşısında, yalnız insana dönmüş modern insan, hayata'*(Oskey, 2011: 111) kendi gibi bakamamakta, özgür ve mutlu olarak hareket edememektedir. Gelişen teknoloji ve bilgisayar dünyası, sistemleşip endüstriyelleşen kültür içerisinde, insanı özgür bırakmayıp çalışma sistemindeki modern köle haline getirmiştir. İnsan kendini yaratan ve kendinin yarattığı doğal ortamlara karşı, donuklaşıp yabancılaşmıştır. Bunun sebebi ürettiği ürünlerin kendine yönelik olmayıp, sermaye odaklı endüstriyel sisteme yönelik olması ve başkaları için sağlanan sözde kazançtır. Bu faktör, insanın kendine yabancılaşmasının en baş unsurudur.

Yabancılaşmanın Getirdiği İletişim Sorunu

İletişim olgusu, kültür endüstrisi kapsamında incelendiği zaman, insanlar ve toplum arasında gerçekleşen, ikiliden çoklu ortama kadar oluşabilen süreçlerdeki duygu, düşünce, davranış *'bildirşimleri'*(Oskey, 2011: 9) olarak belirtilen genel tanımın yanı sıra; toplumsal farklılaşmanın ve iş bölümünün uzmanlaşmaya doğru gitmesi, bu olguyu farklı bir şekilde kavramsallaştırmış ve bir sorun haline getirmiştir.

İletişim, doğal ortamda yansıyan insan ilişkileri olmakla birlikte, insanın yarattığı bir olgu olup, hayatta var olma sebebi iken, değişen zaman ve hayat bu konuyu da insanın kendine yabancılaştırmış, sanayi devrimi ile başlayan *'endüstriyel evrede'*(Uçan, 2005; 12),

medya ve teknoloji içerikli, dışarıklı bir kavram haline getirmiştir. İnsanlar arasında, canlı etkileşim vasıtasıyla, zaman içerisinde, sosyal gruplarla dil vasıtasıyla gerçekleşen iletişim, ilişki biçimlerinin medya ve internete yönelik kod açıklama ve mesaja yönelik süreçleri ile, toplumsal anlaşma vasfını aşarak, insanları çaresiz bırakan ve yönlendiren farklı bir uzmanlık alanı olmuştur. Kaldı ki bu iletişim biçimi, kültürün aktarım özelliğini bitirmiş, endüstri içinde var olmasını sağlamıştır. Zaman akışı ve hayat değişmiştir. Bundan hareketle endüstriyelleşen kültür, endüstri kapsamında hayata baskın çıkarken, aynı zamanda iletişim biçimini değiştirmiş, hayatı, gündelik seri akışa bırakmıştır.

Sonuç

Kültürel yaşam ve akışın, değişen teknoloji, medya pratikleri ve internet dünyası ile birlikte, doğal ortamından kayarak, sanayi devrimi ile birlikte değişmesi, günümüzde zaman kavramını etkilemiş, serileşen teknik üretim, standart şekilde eğlenceye yönelik dağıtımına dönüşmüştür.

Kültürün endüstriyelleşmesini sağlayan bir takım olgular, zaman akışında ve hayatta var olan bazı kavramlar üzerinde, uzman gözü ile düşünmeyi gerektirmiş, bilinen kavramlara yeni bakış açısı kazandırmıştır. Kültür endüstrisi olgusunun etrafını çevreleyen tüketim, yabancılaşma, değişen iletişim sanayi, şehirleşme, kentleşme gibi olgular, bilinen kavramlar gibi gözükse de, ilerleyen zamana doğru yeni bakış açıları kazanmış ve endüstriyelleşen hayatta, değişen ‘seri kültür’ icapları ile, farklı bir konuma oturmuştur. Bunun yanısıra bazı kavramlar ise, genelde, kültür endüstrisinin daha iç yapısını oluşturup, ‘haz, metalaşma, fetişleşme’ adı ile gündelik hayat akışına oturmuş ve yine kültürün şekil değiştirmesini sağlamıştır.

KAYNAKÇA

ERDOĞAN, İ. , ALEMDAR, K. (2011). Kültür ve İletişim. (3. Baskı). Ankara; Erk Yayıncılık

BİLSİN, A. (2007). Kültür Endüstrisi Olgusunun Özel Bir Görünümü Olarak Günümüz Türk Toplumunda Eğlencenin İdeolojik Temellendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

GÜNGÖR, N. (1999). Popüler Kültür ve İktidar. (1.Basım). Ankara: Vadi Yayınları

OSKAY, Ü. (2011). İletişimin ABC’si. (6. Basım). İstanbul: Der Yayınları.

UÇAN, A. (2005). Türk Müzik Kültürü. (2. Basım). Ankara: Evrensel Müzik Evi

STOREY, J. (2000). Popüler Kültür Çalışmaları, Kuramlar ve Metotlar. (Birinci Basım). İstanbul: Babil Yayınları